

Akademie výtvarných umění v Praze
Studijní program Výtvarná umění
Ateliér MAL4

DIPLOMOVÁ PRÁCE

MUSHUSSU MOC NEMLUVÍ
MUSHUSSU DOESN'T SPEAK A LOT

Vypracovala: Eliza Kotelnikova
Vedoucí diplomové práce: MgA. Marek Meduna Ph.D.
Oponent diplomové práce: doc. PhDr. Petr Rezek

Akademický rok 2021/2022

Vůle jako jádro a figurální malba

Figurou v malbě je často myšleno zjevení lidského těla, jež je podáno prostřednictvím barevných kombinací. Ve své práci nastiňuji cestu, jak jít dál za tuto představu. Pro mě se totiž postavou stává divák. Je tou figurou, kterou tvaruji svou myslí a tělem. Pro něho vytvářím nový pojem barvy.

Podíváme-li se na koncepci, která vznikala paralelně s mou malířskou prací, je to ve velké míře reflexe díla Friedricha Nietzscheho. Zaobírám se také pojmem vůle. Považuji vůli za jádro každého *žijícího* a základ našeho vzájemného porozumění. Vůli míním nejen běžné chtění, ale také pozici, z níž si *žijící* vzpomíná. Jdu se svojí teorií nad časové a prostorové, nad veškeré poměry příčin-důsledků. Nezabývám se relativním počátkem vůle, nýbrž celou přítomnou okolností, povahou vůle.

Připustíme-li, že každý *žijící* je vůle, vyvolává to v nás otázku, jak je ta vůle „tady“. Mojí odpovědí je rozlišování mezi dvěma druhy vůle: *objektivní* a *subjektivní* vůli. (V rámci magisterské práce není dostatečný prostor pro porovnání ustálených pojmů objektivní a subjektivní s těmi, které používám, protože by ono porovnání vyžadovalo rozsáhlou citaci filosofických zdrojů a práci s etymologií.) Ve vysvětlení, které nyní přijde, se neobejdu bez zmínění toho, co je tendence vůle „předpokládat sebe i mimo sebe“, realizace této tendence a její ukončení.

Vezmeme-li Adama jako příklad pro usnadnění pochopení této koncepce: Adam může být *objektivní* nebo *subjektivní* vůle. Kromě toho jako každá vůle tenduje „předpokládat sebe i mimo sebe“.

Pokud je Adam *objektivní* vůle, *má objekt* vůle (jinou *objektivní* vůli), ta je jediným *objektem*: pouze jedna a pouze k ní směřuje. Pokud je Adam *subjektivní* vůle, pak žádný *objekt nemá*, nevidí ani vůle samostatně, ale *má subjekt* – *subjekt* tvoří tendence „předpokládat sebe i mimo sebe“ od jiné vůle.

Pokud Adam je *objektivní* vůle, ví, že jeho tendence „předpokládat sebe i mimo sebe“ bude v okamžiku splnutí s *objektem* – Evou – ukončena a že to znamená dosažení nové fáze vývoje a vstup do nové dimenze (pro něho a jeho *objekt*). Když potkává na své cestě jinou *objektivní* vůli, která není *objektem* – ne Evu – tak se jeho tendence „předpokládat sebe i mimo sebe“ *nerealizuje*.

Pokud potkává *subjektivní* vůli – Lucii – Lucie vystupuje pro něho jako protivůle. Adam ví, že naráží na někoho, kdo nemá *objekt*, a ví, že ona protivůle

je zaměřena na jeho tendenci „předpokládat sebe i mimo sebe“. Adamova tendence v tomto okamžiku zčásti přetrvává a zčásti se *realizuje*: Adam si vytváří pojem *nemůžu*. Probíhá to následujícím způsobem: naráží na někoho, o němž si myslí: „není jako *já* a nejsem to *já*“ a přitom si představuje, že ona protivůle *má* právě jeho *objekt*. Odvozuje své *já* od protivůle, *já*, které samo *může nic* (které je *negací objektu vůle*).

V tom případě, že Adam je *subjektivní* vůle (jako Lucie), nejsou pro něho vidět jádra-vůle a jeho tendence „předpokládat sebe i mimo sebe“ nemá konec. V okamžiku splnutí se *subjektem* (s tendencí „předpokládat sebe i mimo sebe“ od jiné vůle) Adamova tendence nekončí: zčásti přetrvává a zčásti se *realizuje*. *Subjekt* vystupuje pro něho zároveň jako protivůle. Od *subjektu* si odvozuje pojem *mocht*. To znamená: „*já* sám *můžu*“ – jeho *já* *může* všechno. Následně se Adam zaměřuje na další, nový *subjekt*.

V **dimenzi života**, z níž promlouvám, působí vzájemně dva druhy vůle, jak bylo právě popsáno. Tendence „předpokládat sebe i mimo sebe“ je bází pro pojem **tělo**. V okamžiku *nerealizace* této tendence vzniká **linie**, v okamžiku její *realizace* **linie** vzniká znovu. Pokud vůle potkává protivůli, se kterou už je tato tendence *realizovaná* z předchozích setkání, vzniká **barva** a pojem **čas**.

Abstraktní je možné – reálné je nemožné

Dále bych chtěla vysvětlit, jak se chová pojem ideál z hlediska mé koncepce. (Ideál je často připisován uměním jako zobrazovaný problém, nebo dokonce i jako figura...)

Ideál v žádném případě nepochází z oblasti možného, protože je něčím, co se teprve zdá, co je chtěno anebo co se předpokládá, dá se též říct, že se imaginuje: to znamená, že náleží do reality, protože uvnitř reality se imaginuje, předpokládá se, je chtěno, a nikoliv mimo ni. Zdá se, že pojem ideál náleží do sféry reálna – nemožného. Přesto je užitečný v myšlenkové praxi, když není ničím reálným! Ideál zůstává paprskem z roviny nemožného do roviny možného. Slouží člověku ke propojení nemožného – reality – a možného – abstrakce. Přitom není jediným pojítkem. Právě *nic* je alternativou, je člověku bližší než ideál a, když se nakonec uchopí, otevře nové horizonty. Proto bych učinila *nic* hlavním problémem umění.

Mushussu moc nemluví

Mushussu je myšlen jako praxe, stav, vědomí, při nichž objektivní pozorovatel života spatří zrození *nic*. Ona cesta leží mimo **barvu**, mimo **linii**, tudíž mimo **materii**, prochází dimenzí *jader-vůlí*... Vstup na tuto cestu bych chtěla malířsky zprostředkovat a podařilo se mi v rámci diplomové práce pro to vytvořit nový pojem barvy na základě pojmů *mít: mít objekt vůle*. **Barva** - jako negace *objektu vůle*. Do budoucna plánuji svou koncepci rozvíjet dál.

Barokoromantismus

Čerpám inspiraci pro **linii** z antického umění, z renesance, **barevně** mě inspiruje baroko. Zkoumám propojení rysů baroka a romantismu: ono propojení by mohlo promlouvat k divákovi, který je konfrontován s fotografií a displejem. Je-li fotografie stále brána jako objektivní pohled na věc, má malířství za úkol odhalit jádro věci.

V baroku je svět divadlem Boha, malují se vznešené scény, které nejsou vidět okem, ale výrazové prostředky nechtěně pocházejí přímo ze světa, jenž vidíme – **linie** a **barva**. Má koncepce nabízí cestu, jak tvořit vznešené a realistické scény o pojmech **linie** a **barvy**: reálné je skryto více než abstrahované a může být objasněno, když se odhalí charakter **linie** a **barvy**.

Málokdo si čte výtvarné dílo jako román, i když obsah toho prvního leží na povrchu na rozdíl od obsahu románu, který je zakódován v jazyce. Přesto malířsky směřuji k divákovi, k jádru diváka. Obsah mého díla odkazuje ke vnitřku **linie**, **barvy**, prostoru, tudíž k divakovu myšlení.

Materiály

Praktická část mé diplomové práce je základním kamenem pro větší sérii maleb.

Dodržuji tradici malby na plátno, přitom oproti Greenbergově představě o umělci, který nanáší barvy na plochu, nevnímám plátno výhradně jako plochu, nekladu důraz na jeho plošnost, nýbrž na jeho mobilitu.

Používám akrylové barvy jen zřídka, převážně tvořím olejem, ale malířským výkonům předchází stovky libovolných kreseb se zaměřením na obsah – většinou tužkou, někdy fixou, tuší atd.

Na závěr bych chtěla varovat ostatní umělce: předpokladem pro mojí koncepci je práce „z hlavy“ – ta je nejen nejlepší cestou, ale je základní i pro pojednání předloh a modelů.

Literatura

Friedrich Nietzsche *Gesammelte Werke*.

Köln: Anaconda Verlag GmbH, 2014, 972 s. ISBN: 978-3-86647-755-1.